

Nyhedsbrev

Februar 2023

28 årgang

Nr. 1

Indhold

Kalender, side 1	Indkaldelse til generalforsamling, side 2
Set & Sket , side 2 Lauget, side 2, Værkstedet, side 2, Mødelokalet, side 3	På havet , Sommersejlad, side 4, SVT, side 5
Foredrag, side 4	Efterlysning, side 6
Mindeord, side 6	Medlemsmappen, side 7
Navne og adresser, side 8	Næste nyhedsbrev, side 8
Opfordring, side 8	

Kalender

Generalforsamling mandag den 6. marts 2023 kl. 19:00 i Lindeværftet

Se dagsorden nedenfor.

Efter generalforsamlingen er der medlemsmøde

Medlemsmøder i 2023

Aftales på medlemsmødet efter generalforsamlingen.

Alle tirsdage fra den 10. februar, kl. 18:30 - 21

Alle medlemmer er velkomne tirsdage, hvor vi bl.a. arbejder med Loke¹ og forskelligt håndværk, der er måske allerede nogle der arbejder fra kl. 13.

¹ **Loke** er blevet navnet på den "besværlige" Bjørkebåd.

Indkaldelse til generalforsamling

Generalforsamlingen afholdes mandag den 6. marts 2023, kl. 19:00 i Lindeværftet.

Dagsorden

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning
Godkendelse af beretning
3. Fremlæggelse af regnskab
Godkendelse af regnskab
4. Behandling af indkomne forslag
Forslag skal skriftligt afleveres til bestyrelsen senest en uge før generalforsamlingen
5. Valg af bestyrelsesmedlemmer iht. §4. På valg er:
 - Ib Stolberg-Rohr. Villig til genvalg
 - Karl Erik Hansen (Kalle). Villig til genvalg
 - Niels Peter Fenger. Ønsker ikke genvalg
6. Valg af suppleant
 - Anna Helene Jørgensen. Villig til genvalg
 - Vakant
7. Valg af revisor. På valg er:
 - Christian B. Hansen. Villig til genvalg
8. Fremlæggelse af budget og det årlige (2024) kontingent
9. Eventuelt

Efter generalforsamlingen er der medlemsmøde og kaffe/the.

Husk at kontingentet på 150 kr. **skal** være indbetalt inden generalforsamlingen.
Se i øvrigt: **Kontingent**, side: 8

Set & Sket

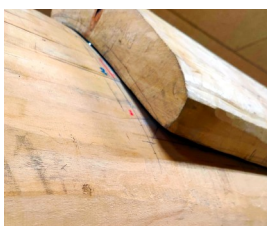
I Lauget

Dødsfald

Chresten Møller døde den 6. juni 2022, se mindeord på side:6

I værkstedet

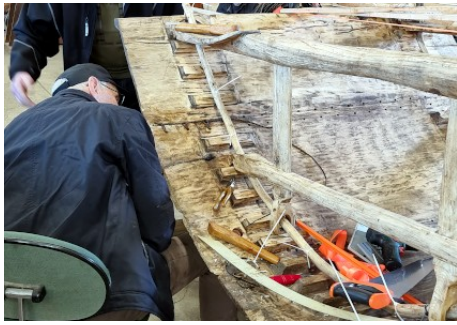
Lidt fra projekt Bjørkebåden / Loke

Der er lidt dødvande i projektet for øjeblikket. Der er problemer med tilpasning af limfladerne. De vrider en del i forhold til hinanden. Jeg har ikke fundet en løsning med at få 4 gange 2 skæve flader til at passe sammen. Skulle der være nogen blandt medlemmerne der har tip eller ideer, er de velkomne med kommentarer om tirsdagen på værftet. Jeg er der generelt set fra kl. 14.

Karl Erik Hansen/Kalle

Mellemste prøvestykke

Efter at sysnoren er blevet behandlet med trætjære, er Johannes og Hans begyndt at sy mellemstykkets planker sammen. Når dette nyhedsbrev udsendes, er alle fire planker færdigsyet og der fortsættes med at binde ribbestativerne fast til klamperne. Det har været nødvendigt at fremstille en ny længde sysnor.

Udstillingstelt

Udstillingsteltet er blevet forsynet med et skinddækket bord, hvor der er anbragt forskellige dele, der viser vore overvejelser inden vi begyndte arbejdet med rekonstruktionen af Hjortspringbåden.

Reol

Vores reol er blevet organiseret, så det er mere praktisk:

- I venstre side, nederst: teltduge og tilbehør
- I venstre side, mellem: beslag til transport af Tilia
- I højre side, nederst: 6 sæt teltstativer
- I højre side, mellem: midlertidigt lager af træ. Skal senere bruges til de sidste 2 sæt teltstativer
- Øverst: fendere

Mødelokalet

Jernalderfolket

Vores kriger i udstillingen er blevet bevæbnet med et skjold og to spyd.

Det er en gængs opfattelse, blandt arkæologer, at en jernalderkriger var udstyret med et skjold, en lans til nærkamp og et kastespyd. For at kunne holde begge spyd i én hånd, er det nødvendigt at skjoldet holdes vandret. Når kastespydet – det korte – er brugt, tages lansens i den anden hånd og skjoldet kan så holdes som der er behov for.

- Skjoldet er en rekonstruktion af fundets nr. 123, det er det højre skjold på billedet af skjolde, der vises på det midterste billede i monteringen
- Kastespydet er stykket sammen af spydspids nr. 494, type δ og skaft nr. 301
- Lansen består af spids nr. 350, type γ og skaft nr. 193

Sommersejlads

Igennem flere år har vi ikke haft Tilia i vandet. En stærkt medvirkende årsag til dette var Corona-nedlukningerne. Men ønsket om atter at komme ud at sejle med Tilia har hele tiden været til stede. I år skulle det prøves. Det har i tidens løb altid været vanskeligt at finde tilstrækkeligt mange personer både til transport, søsætning og sejlads med båden. Det lykkedes at få tilmelding fra 8 af laugets medlemmer. Derudover havde 4 personer fra Sønderborg Roklub givet tilsagn om, at de gerne ville sejle med. Yderligere var der 3 andre, der meldte sig som deltagere. Sejladsen var planlagt til den 25. juni. I dagene forinden var der hældt vand i bunden af Tilia med henblik på, at træet ville sætte sig så meget, at båden kunne være rimeligt tæt. Alle deltagere mødte op i Lindeværftet ved ni tiden, og det blev konstateret, at vejret var så godt, at sejladsen kunne gennemføres. Sune fra Dyvig Marine kom med sin traktor og trak båden ned til slæbestedet i Dyvig. Efter søsætningen blev Tilia trukket over til roklubbens bådebro og besætningen gik om bord. Med Dan som skipper kunne sejladsen nu begynde. Vinden var ret svag fra en vestlig-sydvestlig retning og vi sejlede ind i Mjels Vig. Herfra drejede vi ind i bugten, der grænser op til Oldenor. Et af besætningens medlemmer havde herefter en anden aftale og blev sat i land. For at hindre at Tilia drev bort imens, blev den holdt fast ved at en af besætningens medlemmer tog fat i en gren på et af breddens træer, som hældede ud over vandet. Efter et lille hvil gik sejladsen videre ind til bådebroerne i bunden af Mjels Vig, hvor vi vendte om. Vel ude af Mjels Vig blev Tilia sejlet ind i bugten øst for Farresdam, hvor der er en god sandstrand. Her blev Tilia trukket et stykke op på stranden og besætningen gik i land. Her kunne vi spise vore medbragte mad imens vi nød det gode vejr. Derefter var det på tide at sejle hjem.

Undervejs var det meningen, at der skulle udføres et forsøg. Det er velkendt, at der er især i kraftig vind er vanskeligheder med at vende Tilia op mod vinden indtil man får vinden ind fra den modsatte side. Det er det, som man i sejskibssproget kalder at stagvende. Formålet med forsøget var at lade de fire forreste padlere padle sidelæns i forhold til bådens længdeakse og på den måde hjælpe med til drejningen. Forsøget mislykkedes dog. Årsagen skal søges i at skipperen har sin plads agterude i nærheden af rorgængerens. På grund af afstanden er det således vanskeligt for de forreste padlere at høre skipperens kommandoer og derfor lykkedes det ikke. Det kan anbefales at gentage forsøget ved en senere lejlighed. Her bør besætningen inden sejladsen instrueres i, hvad forsøget går ud på og hvordan det skal gennemføres. Forsøget bør gennemføres i en passende vindstyrke, således man kan erfare, om det er muligt at stagvende på denne måde under disse forhold.

Under landsætningen skete der det, at Tilia for tidligt mistede sin styrefart. Årsagen var, at de forreste padlere slappede af og så fulgte resten med. Det bevirkede, at det var vanskeligt at ramme det sted, hvor båden skulle trækkes på land. Det lykkedes dog, båden blev sat på sin vogn og trukket af Sunes traktor blev den kørt tilbage til Lindeværftet. Herefter samledes besætningen til the/kaffe med hjemmebagte boller. Her gav deltagerne fra Sønderborg Roklub udtryk for, at de godt ville deltage i en sådan sejlads på et senere tidspunkt.

Stor ros til taktåren. Det var bare super. Vi kan godt uden tromme.

N. P. Fenger

Foredrag

Jes Martens, Førsteamanuensis, ph.d., Kulturhistorisk museum Universitetet i Oslo

Ved medlemsmødet, tirsdag den 8. november 2022, holdt arkæolog Jes Martens, ph.d., Førsteamanuensis ved Kulturhistorisk museum Universitetet i Oslo, fordraget **Hjortspringkrigerne – tid og baggrund**.

Der deltog 28 medlemmer af Hjortspringbådens Laug og Nydamselskabet.

Vores gamle redaktør, N.P. Fenger, tog flittigt noter under foredraget med henblik på et indlæg til dette nyhedsbrev. Desværre er Niels Peter blevet alvorligt syg og kan ikke i øjeblikket skrive.

Ud fra Jes' Powerpoint præsentation forsøges der her, at uddrage det væsentlige i stikordsform.

Tid: Ældre førromersk jernalder

Førromerske personligheder som Hanibal og Cicero. Filosofer som Sokrates, Platon og Aristoteles. Matematikere som Pythagoras, Euclid og Archimedes. Og mange flere.

Tid: 600/500 f.v.t. – 250/225 f.v.t.

Den fundtomme periode. Gravskik: anonyme gravsteder – ingen våben, ingen redskaber, ingen ”luksus”.
Samfund. Lav organisationsgrad, decentral, småsamfund 20 – 70 indbyggere, selvforsynende, metalfattigdom.

Hjortspring. Våben til mindst 70 mand, 11 jernsværd, 138 jernspydspidser, 31 benspidsler, 80 – 100 skjolde af træ, båd af lind, andet udstyr.

En arme på 70 – 100 mand. Hvor kom de fra? Hvem var de? Hvad lavede de på Als?

Skjolde. Rektangulære/ovale, fundet på helleristninger og keramik, slut bronzealder.

Spydspidser. Dølleløse spydspidser fundet i Skandinavien, benspidsler nordeuropæisk.

Sværd. 2 hovedtyper, 4 undertyper, alle enæggede, lignende er fundne ved Skanderborg og Værebros.

Helleristningsskibet. Der er fundet dele af lignende både nord for Trondheim (fyrretræ), 840 – 420 f.v.t. og nord for Stockholm, også af fyr, ca. 220 f.v.t.

Drejede dåser. I træ fra Hjortspring og i ler fra Bornholm og Gotland.

Ringbrynje. Prøver er for nylig undersøgt af Arne Jouttijärvi, som ikke mener at de fundne jernudfældninger er fra ringbrynjer. Dette skriver Jes ikke, men fortalte det.

Fjernvåben. Bue og pil forekommer ikke i fund fra førromersk jernalder i Nordeuropa. Uetisk?

Hvem var de? En landsby, på ca. 70 indbyggere, kan max. stille med 5 – 7 mand. Der er et forhold mellem antallet af sværd og spyd på 1:6, hvis alle har 2 jernspyd. Det betyder at 10 landsbyer hver, har leveret en ”officer” med sværd og de resterende ”menige”. De meget forskellige våben understøtter dette.

Powerpoint præsentation, i sin helhed, kan ses i lauget. Brug heraf skal ske med henvisning til Jes Martens.

SVT

I efteråret 2022 blev vi kontaktet af SVT, svensk TV, om vi kunne medvirke i en serie om Sveriges historie med Tilia, meget lig med den danske serie om Danmarks historie, hvor vi deltog for 5 år siden.

I bestyrelsen blev vi enige om at gennemføre det, dog med forbehold for vejret, da det var lidt sent på året. Datoen blev senere sat til d. 11- 13 nov.

Vi aftalte med dem at vi skulle stille med båd, mandskab, ledsagerbåd og middagsmad.

Det viste sig dog at blive et problem med mandskabet, efter at jeg havde skrevet til dem at de fleste af os var +60. De ville kun have mænd og i alderen 20-40, der var dog nogle af os der kom med alligevel.

Dykkerklubben Poseidon stillede med to ledsagerbåde, der også blev brugt til at filme fra.

Fredag d. 11 nov. Kom det første hold svenskere, der var ude og se på egnede steder at filme og hvor vi fik aftalt en del om hvad der skulle ske om lørdagen, hvor optagelserne skulle foregå, der måtte ikke være moderne ting med på filmen, da det hele foregår i bronzealderen.

Til omklædning og bespisning, havde vi lånt/lejet den tyske roklub.
Lørdag morgen blev båden søsat, og mandskabet blev påklædt og sminket.
Svenskerne havde via face-book fundet de manglende statister, så båden blev fuldt bemanded.

De fleste optagelser blev lavet i Mejlsvig, hvor de filmede fra land, om bord, fra den største ledsagerbåd og fra luften med en drone.

Efter vi havde spist til middag i roklubben, blev de sidste optagelser på vandet lavet i Dyvig.
Det gik fint med vejret, tørt og meget lidt vind.
De regner med at første afsnit af serien sendes sidst på sommeren 2023, vi er med i 2. afsnit.

Til sidst en tak til alle dem der hjalp til for at få det hele til at ske, dem i filmen og dem der slæbte bag kulisserne.

Jørn Anders Jørgensen

Efterlysning

”Vikingetidsøkse”

Vi vil gerne have at vide hvem der har foræret lauget denne økse.

Hvis den skal forestille at være fra Vikingetid, så er skaftet ikke rigtigt. Vikingernes kampøkser havde et helt lige skaft på ca. 80 cm længde.

Vi vil gerne have lov til at udskifte det viste skaft til et med den rette form.

Mindeord

Chresten Møller

1935 - 2022

Mindeord over Chresten Møller, Stevninghjørn

Vi har mistet et mangeårigt medlem i Hjortspringbådens Laug.

Om morgenen den 6. juni 2022 ringede Sine og fortalte, at Chresten var sovet stille ind, efter at være blevet indlagt dagen før.

Chresten var et aktivt medlem, og han var med til at bygge båden, desuden deltog han i mange sejlture med den.

Vi har haft et godt samarbejde med Chresten og Sine vedr. rengøring i Laugets lokaler og ved de traditionelle gule ærter.

Chresten deltog også i alle møder, hvor han tit mødte op med en kage fra Sine.

Chresten blev begravet den 15. juni 2022 fra Svenstrup Kirke

med en fanevagt på 7 faner.

Vores medfølelse samler sig om Sine og hele familien.

Æret være Chrestens minde.

Hjortspringbådens Laug

Sonja Madsen

Medlemsmappen

For dem, der har glemt det, og dem, som aldrig har hørt om Medlemsmappen, så er det vores samling af rapporter om alt vi har gjort om forberedelser og undersøgelser før, under og efter bygningen af Tilia.

Medlemsmappen er opbevaret på vores hjemmeside:

hjortspring.dk/index.php/da/laugget-da/medlemsmappen

Der nu et nyt indlæg i Medlemsmappen: **mm_10.02** i afsnittet **Ændringer**. Det omhandler historien om Hjortspringbådens / Tilias dæk.

10.02

Hjortspringbådens Laug

Tilias dæk

10.02

Ib Stolberg-Rohr

Hæftet har følgende indhold:

1. **Indledning.** G. Rosenbergs beskrivelser i **Hjortspringfundet** af de fundne tilspidsede brædder og deres evt. brug (bundbrædder)
2. **Begrundelser for et dæk.** Her argumenteres for at brædderne skal bruges til et egentligt dæk
3. **Udgaver af dæk.** Beskrivelse og erfaringer med de første to udgaver af dækket
4. **Det tredje dæk.** Beskrivelse af fremstilling og udlægningen af dækket. Der er ligeledes en beskrivelse af den mulige anvendelse af de risbundter Rosenberg omtaler i **Hjortspringfundet**.
5. **Appendix.** Beskrivelse af de brugte metoder for fremstillingen af dæksbrædder og udlægningen til et dæk

[Hæftet](#) er på 34 sider og er udlagt til dobbeltsidet udskrift og findes, som omtalt, på hjemmesiden i PDF-format. Der kan søges i dokumentet med browserens søgefunktion og de interne links virker.

Der vil også være en udskrift i Laugets bogsamling.

Ib Stolberg-Rohr

Indlæg uden forfatternavn, er begået af Ib Stolberg-Rohr.

Navne og adresser

	Funktion	Navn	E-mail
Bestyrelse	Formand	Jørn Anders Jørgensen	formand@hjortspring.dk
	Næstformand	Lisbeth Simonsen	naestformand@hjortspring.dk
	Kasserer	John Petersen	kasserer@hjortspring.dk
	Sekretær	Åse Ditlefsen Ferrão	medlem@hjortspring.dk
	Øvrige bestyrelse	Ib Stolberg-Rohr	medlem@hjortspring.dk
		Karl Erik (Kalle) Hansen	medlem@hjortspring.dk
		Niels Peter Fenger	medlem@hjortspring.dk
Service	Redaktion af nyhedsbreve		post@hjortspring.dk
	Arrangementer og aftaler om besøg	Knud Vagn Valbjørn Tlf. 7445 1583	pr@hjortspring.dk
	PR		post@hjortspring.dk
	Sikkerhedsansvarlig		medlem@hjortspring.dk
	Vagtlisteansvarlig	Åse Ditlefsen Ferrão	medlem@hjortspring.dk
	Webmaster	Ib Stolberg-Rohr	webmaster@hjortspring.dk
	Facebook		
Adresser	Lindeværftet	Dyvigvej 11, Holm, 6430 Nordborg	post@hjortspring.dk
	Internet	www.hjortspring.dk	

Næste nyhedsbrev

Det næste nyhedsbrev udsendes tirsdag den 23. maj 2023 og eventuelle indlæg skal være indsendt inden den 25. april 2023. Indlæg sendes til: Lauget, e-mail: post@hjortspring.dk

Kontingent

Til alle der modtager Nyhedsbrevet via e-mail. Vi prøver stadig at spare noget porto ved ikke at sende Giro indbetalingskort på kontingentet for 2023 ud til jer. I stedet beder vi jer betale via netbank til vores konto i Sydbank:

**8011 – 1046480. Kontingent for 2023 er 150 kr.
Sidste betalingsdag er den 1. marts!**

Påfør venligst navn på indbetaler i meddelelsesfeltet i netbank hvis du laver en indbetaling for en anden end dig selv.

Hvis du har skiftet adresse og/eller telefon nr., bedes du ligeledes angive dette i meddelelsesfeltet eller sende en e-mail til nedenstående.

Er der nogle spørgsmål er du meget velkommen til at tage kontakt til mig på Laugets mail adresse som er post@hjortspring.dk

Med venlig hilsen
Hjortspringbådens Laug
v/Kassereren John Petersen